Ч. 80. Чернівцї, вівторок дня 8. (20.) цьвітня 1897 року. Рочник XIII.

ЧАСОПИСЬ для руских родин.
Виходить щодня кромі днїв по недїлях і сьвятах.

БУКОВИНА

Редакция і адмінїстрация в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата 10 зр.

Сьвітлі духи на Угорській Руси.

Про нужденне положене матеріяльне руського народу в Угорщинї писано у нас послїдними часами відповідно досить, хоть за богато певно нї. До якого степеня нужди дійшло те положене, найлїпше буде видно з того, що сам уряд уважав своїм обовязком розглянути причини руської нужди і застановити ся над способами, як би еї зарадити. Він навіть дещо вже зробив в тій справі. (Парцеляция дібр ґр. Шенборна між руських мужиків в Берегській столиці). А прецїнь відомо кождому, що всякий уряд, не лише мадярський, до таких справ не палить ся сам з власної волї і лиш рідко бере в них інїциятиву, змушений до того незвичайними обставинами даної нациї, краю, околиці, повіту. Те нужденне положене угорського руського народа заставило також деяких інтелїґентних Русинів призадумати ся над тим, звідки бере ся вся та біда. Они розглядали ся в причинах довго, розбирали їх ґрунтовно і найшли їх не мало. До найголовнїйших між ними зачислили они також духову темноту народа. Звідки-ж походить та темнота? З народних шкіл. Якто зі школи замість сьвітла ширить ся темнота? запитає хто. Так, на жаль ширить ся она звідти.

На Угорській Руси є два роди шкіл: державні, в котрих наука відбуває ся по мадярськи і епархіяльні, в котрих наука відбуває ся також по мадярськи, але в котрих ще вчать „руської“ мови. Державних шкіл на разї не буду я тикати, а обмежу ся лише школами епархіяльними. Головна вага лежить в них на вивченю мадярської і „руської“ мови. Яка-ж тота „руська“ мова?

Коли переглянемо всї учебники шкільнї, то увидимо відразу, що дїлять ся они на дві ґрупи. В обох ґрупах мова не є руська, народна, але безладна мішанина мов: старо-славянської (церковної), росийської, народної руської і мадярської. В якім процентї змішані ті слова, трудно означити, бо они у кождого автора иньші, відповідно до его знакомости з висше наведеними мовами. Та в першій ґрупі переважує елемент народної руської мови, в другій елемент росийської мови. Перша ґрупа ужившана в народних школах, друга в ґімназиї. В першій ґрупі суть ріжні автори: в другій головно Евмен Сабов, автор звістної хрестоматиї, в котрій „угорсько-руська лїтература“ представлена як зовсїм щось осібного не лиш від нашої руської, але й від росийської. Коли угорсько-руська дитина прийде до школи, то вона напотикає відразу на дві непоборимі трудности, котрі перешкоджують її що навчити ся: першою для неї є мадярська мова, зовсім незнана її і незрозуміла, другою є повисше наведений славяньский воляпік. Ідея науки мадярської мови не є зла сама собою: мадярська мова є мовою державною, тож знати її не лиш не пошкодить, але й вийде на пожиток. Треба-б лише школу в той спосіб зреформувати, щоби учено в нїй на народнїй руській мові, а мадярську мову зроблено обовязковою; тодї дитина могла-б навчити ся мадярської мови, а рівночасно набрала-б знаня иньшого, котре її пізнїйше в житю могло би придати ся. При теперішнім станї річий дїє ся так, що дитина попавши відразу на мадярську мову викладову, не тілько не може набрати жадних практичних відомостий — що є головною задачию теперішної народної школи — але й мадярської мови не навчить ся отупївши в наслїдок великого навалу незрозумілих виразів і стративши охоту до всякої науки. — Що-ж до ідеї науки славянського воляпіку — то я справдї не годен сказати, які з нього користи, кому, коли, на що і де він може придати ся. Таким славянським воляпіком не говорив нїгде нїхто нїколи, не говорить і певно говорити не буде. Я розумію науку мертвої мови або вигибаючої — лише не в народній школї — : але науки воляпіку не розумію. Інтернаціональний воляпік, застосований до потреб інтелїґенциї, не удержав ся, але загиб зараз же по родинах: що-ж говорити про воляпік славянський і то пристосований до простого народа! Отсей то воляпік одурює дїти до решти і разом з мадярською мовою не дає їм нїчого а нїчого навчити ся. Який же хосен з тої школи, на котру так бідний угорсько-руський нарід такі суми великі викидає? Хосен жаден, а шкода велика; про се хиба говорити не треба.

Отой воляпік славяньский ідентифікують деякі лїтерати угорсько-руські з мовою росийською і своїми впливами старають ся его як найдовше держати і в школї і в церкві. Розуміє ся, що жаден Великорос не найде ся, що хотїв би его також уважати за свою мову, та сього лїтерати угорсько-руські не знають і знати не хотять. — Проти того воляпіку повстали послїдними часами сьвітлі духи на Угорській Руси і постановили повалити його, а намість нього ввести і в школу і в пись-

Останнї години з житя Юди Іскаріота.

З мови французької — E. Gebhart-a
вольний переклад
Перебендї-Кониського.

(Дальше).

IV.

Юда рушав серед натовпу, що всїма сторонами оточив римських вартових. Чимало з натовпу людей, які тільки що перестали гукати: „Варраву!“, зрозуміли Центуріонові слова до Юди. Юда почув глумливий докір висловлений нишком; докір той дихав ворожнечою. Обережний Юда задля свого ходу і вернув в глухий перевулок.

— Невже отсе усї дивлять ся на мене наче на того зачумілого? — мовив він собі на думцї.

Тодї він імкнув собі, що лїпше вернути ся йому до господи і там спокійно та уважно обміркувати своє і сучасне і пришле. Але йдучи, несподїванo стрітив він гурток жіноцтва та дїтвори і злякав ся їх поглядів. Він пізнав тих хлопчиків, що три днї тому назад, коли Ісус урочисто вїздив до Єрусалиму, вони сипали перед Його по шляху квітки і зелене гилля, сьпіваючи: „Осанна! сину Давидів, помилуй нас! Осанна!“

Юда звернув в другий бік і пішов до міських фортів; одначе хлопята рушили за ним, посилаючи проклони на його голову. Він прискорив, але чув, що дїтвора слїдкує за ним, вигукуючи похвалки на його. Він прийшов на базар, де був натовп хрестян да пастухів, що того ранку поприходили з сіл Ґалилеї.

— Юда, Юда! — кричали хлопцї.

— Юда! — відповідали галилеяне.

— Смерть йому! Смерть йому!

Він кинув ся тїкати; у слїд йому дощем полетїло каміння. Пригнувши голову, підбираючи поли свого плаща, тїкав Юда; на його цькували собак; він почував, нїби земля втїкає з під ніг його, він гадав, що йому заподїють жахливу смерть, і перш за все віднїмуть у його трийцять срібляників. Аж ось він опинив ся біля навстеж відчиненої брами Єрусалиму. Пориване роспуки кинуло його під браму... Вартові римські гадали, що ворохобливий натовп поспішає на Ґольгофу, щоб відняти з рук катів царя Ізраїльського: вони настановили проти натовпу списи, спинили його — і не пустили далї.

А Юда біг полями, залитими сьвітом; біг долиною камянистою; перебігав через водотечі, перебігав через верхи горбів. Він прямовав куди очи: то візьме в той бік, де гори, то вдарить ся туди, де море; поверне на Тивериаду: збочить знов на Самарию, візьме на Вифлеєм; то зверне до Содоми. Єдна думка, єдина жахлива думка опановала його: пропав він! Його, вірного слугу цїсаря і Мойсея, гнали немов того зьвіря скаженого! Деж він знайде собі, хоч би на сегоднї, безпечний захисток? де він переховаєть ся завтра? де подїнеть ся по завтрому? де коланати-ме останній вік свій?...

Підходив південь. Юда присїв в холодку під стремовиною і радо помітив, що хоча він і довго біг, а проте зловіщі мури Єрусалимські від його за кільки ступнїв. Перегодом бачить він, що на шпилю гори, біля самого міста стоїть ватага римської кінницї; а далї рушає гурт людей: жіноцтво і дїти в жалобі; нарештї за ними величезний натовп народу... То була якась чудна і не виразна картина. Юда дивив ся на неї майже не сьвідомо. Аж ось! висше списів і шеломів римських жовнїрів, на блакітному полї неба зняли ся в гору три хрести; на кожному з них висїв чоловік, з поприбиваними гвіздками до хреста руками і ногами. Юда пізнав Голгофу. На найвисшому хрестї, схиливши голову, увінчану вінком з терену, умирав Христос. Коли-ж римські жовнїрі кінні рушили назад до Єрусалиму — зрадник помітив, що біля ніг Ісусових стоїть на вколїшках женщина а округи хреста, ученики та дїти поприпадали ниць до землї.

менність народну мову, уважаючи зовсім справедливо згаданий воляпік за одну з многих причин темноти і бідноти угорсько-го руського народу. Початок до борби, котра вже вивязала ся з тої причини, дав угорсько-руський сьвященик Микола Матей, знаний читачам „Буковини" зі своїх дописий до „Буковини", помістивши в часописи „Kelet" органі угорсько-руських сьвящеників слідуючу статю, переведену і прислану мені другим кореспондентом „Буковини" Ядором Стрипським:

„Про руську мову. (Такий заголовко статі.) Коли в новійших часах образований сьвіт пізнав огнисті твори Шевченка, коли заразом 23 міліоновий нарід українсько-руський, так страшно угнетаний Москалями, розбудив ся і пізнав, що мова його не російська, але така славянська idioma, що є придатна до того, щоби при задержаню звістних форм могла піднести ся на ніво других образованих мов европейских — з паровою силою почала розвивати ся ота придавлювана мова, а при грошевій помочи австрийської міністериї заложено в Галичині літературно-наукове товариство імени Шевченка, котре має на цїли сїй придавленій мові сотворити літературних поборників. Так отже сам Шевченко — на жаль — прожив свої сумні дни в вязници і на засланю, та его ідея, котру він голосив, — ненависть до абсолютизму і любов до руського народа, вилита в его ґеніяльних стихотворах, — запевнила ему на завсїгди славу безсмертного імени.

Мадярська міністерия просьвіти пізнала вже також давно, що мова угорських Руснинів не російська, але руська (не orosz, але ruten), тому й старала ся деякі учебники (в перекладї? Лєслова Чопея) для наших шкіл в такій же мові видати. І в сїм разї добре міністерия зробила, бо пізнала, що нарід наш з духової бідноти при помочи незрозумілої і незнаної російської мови не буде годен підняти ся і до сьвідомости збудити ся. Але бо й нашим сьвятим обовязком є вишукувати і виглядувати при кождій нагоді ті услівя і обставини — так в відносинах расових, політичних, язикових, як і горожаньських — що нас відріжняють від всього того, що до росийщини подібне, або з нею ідентичне, а з другої сторони вишукувати ті средства, що рідних братів звязувати можуть.

Не кажу я, щоби ми через те наші старі традиції до кута кинули а память наших хоробрих, свободолюбивих батьків забули — однакож заявляю, що з цїлою силою моєї волї буду старати ся і за ту цїль бороти ся, щоби нашу народну мову відродити, а поодинокі страшні образи політичної минувшини затерти, щоби они в наші спомини більше не вертали.

Є много таких старих звичаїв, що лиш всьо руйнувати знають: проти них бороти ся є обовязком нашого сумлїня і гуманности. Таким же звичаєм було й те, що поодинокі письменники наші в минувшині уживали виключно мови старославянської або російської, рідноюж, дорогою нашою мовою на велику, невимовну шкоду і погибель руського народу, погорджували. Саме через те стуманїв наш нарід, а не поступаючи за сьвітом, що йде великими кроками, був засудженний на погибель.

Новійшими часами і в нас має більше прихильників ідея Жатковича: витвореня угорсько-руської літературної мови. Ба саме в недалеких днях появила ся статя з під пера одного з наших молодших письменників, Ядора Стрипського, підпираюча сю ідею; всї українсько-руські часописи помістили сю статю і віднесли ся до неї з найбільшою прихильностию. Так отже проч з „языкомъ русскимъ", себто російським, коли ми Росияни не єсьмо.

Будьмо Русини! Хоть наша мова й до половини мадярська буде, то ще про те дамо собі раду. Радше позичаймо літературні слова з мадярської, ніж з російської мови. Або витворім собі літературну руську мову, щоби не говорити до народа по арабськи, або віддаймо нарід на погибель, за що знов потому будемо мусїли відповідь давати."

Choisissez ce qui est a votre gout!

Для інформациї читачів „Буковини" на Угорській Руси скажу кілька слів про товариство імени Шевченка. Товариство се основане при кінци 1873-го року майже виключно засобами грошевими Українців з Росиї. З ріжних причин не розвивало оно належної дїяльности через кільканайцять літ. Перед пяти роками перемінчло ся оно на „наукове" і від того часу розпочало широку дїяльність. З приходом професора Грушевського, російського Українця, теперішного голови товариства, дїяльність та ще побільшила ся і то так, що приміром сього року має вийти тілько книжок наукових, в таких ріжних напрямах науки, що через те товариство імени Шевченка сьміло буде могло змірити ся з краківською, польскою академією наук. Требаж знати, що краківська, польська академия наук кромі субвенциї державної, що виносить 25.000 зр., має ще ріжні засоби грошеві від своїх богатих покровителїв. З порівнаня дїяльности товариства імени Шевченка з польскою академією наук в Кракові і їх засобів материяльних виходить, що наше товариство має дуже красну будучність перед собою і що оно з побільшенем материяльних средств польску академию краківську з її видавництвами певисшить далеко. Тепер товариство Шевченка дістає від міністерства 2000 зр., а від сойму галицького 2.500 зр., і то лиш від недавного часу. До основаня его і до его дїяльности не причиняло ся через довгі літа нїчим анї міністерство, анї сойм краєвий.

На закінчене скажу ще кілька слів в справі літературної, народної мови на Угорській Руси. Переходячи через всї головні повіти заселені Русинами, стикаючи ся всюди з народом, мав я нагоду пізнати майже всї тамошні говори так численні відповідно до малої просторони, в якій живуть Русини. Найближшим говором до нашої літературної мови, майже ідентичним, есть, як я переконав ся, говор Берегського повіту, а головно північної его части. Ним повинні інтелїґентні Русини угорські послугувати ся в літературі і старати ся ввести его в школи. Він зближит їх до нас і до нашої літератури, він стане жерелом, з котрого піллють ся промінї просьвіти по цїлій Угорській Руси. Не треба собі також представляти, що народна мова тамошня страшно змадяризована. З тих материялів, які я зібрав і які маю надїю в недовгім часї видати друком, показує ся, що в народних говорах угорсько-руських є 2—5% мадяризмів, беручи чисті околиці руські. Число ще не так дуже страшне, особливо коли зважимо, що в одній околици уживає ся на означене того самого предмету виразу мадярського, в другім чисто руського. Щож до термінольоґії — то угорські Русини не потрібують сягати по ню до мови мадярської, коли она у нас в ґімназиях, на унїверзитетських катедрах і в наукових видавництвах вже вироблена. Треба лише більшого зближення угорських Русинів з нашими, а тодї й спільна праця над народною просьвітою піде скоршим ходом. Тим Русинам, що піднесли перші борбу за народну мову, належить нам зложити щирі бажаня як найскоршої побіди їх ідеї над темнотою теперішною „русскою" на Угорській Руси, а надто пригадати їм, що з тої борби не вільно їм інакше вийти, як лиш побідниками. Aut vincere, aut mori!

Що темні духи відповіли на статю Миколи Матея, про те розкажу незадовго.

Пужники 15-го квітня 1897.

Володимир Гнатюк.

З такого видовища Юдині страждання трошки полегшали; він підбадьорив ся. Пилат за його помстив ся. Юда пригадав собі, що чимало пророків ще більш за його зазнали на собі: від народу — гнобительства; від рабінів — гидованя; від начальників — жорстокости; а декотрі з них за свою щирість до Бога — платили ся кровю. Він покине Юдею обсипаний наругами, але живий і з гаманцем набитим грошима!.. Нї! не доведеть ся їм, його так як Ісайю, розпилити між двома дошками.

Він повернув ся спиною до невдячної синаґоґи і пішов шляхом на Іоппію. Аж ось знenацька шугонув страшенний вихор по небу, по горах, по долинах; сонце потьміло, майже зникло; темна, густа хмара стала над Єрусалимом; за кільки ступнів від Іскаріота блискавка розбила скелю... А ген-там, на Голгофі освічені червоним сяєвом блискавки три хрести — здавало ся — зростали і рушали... а три розпятих на хрестах — здавало ся — наближають ся до зрадника; окрівавлені руки їх — простягли ся наперед; очи їх заклякли.

Жах пронизав Юду! зрадник не стямив ся, стеряв ся, упав на землю і загорнув ся своїм плащем...

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 19-го цьвітня 1897.

Недїльний спочинок на зелїзници. Міністерство зелїзниць видало так для австрийських як і для спільних зарядів приватних зелїзниць дуже важне розпорядженє, котре жадає, щоби в недїлю і в 8 означених днях великих сьвят товаровий рух на зелїзницях був застановлений. Не відносить ся се лиш до висилки худоби і до поспішно висиланих товарів. Дальші винятки будуть роблені лиш тодї, коли-б повне виконане нового розпорядженя було неможливе без помноженя більших магазинів і зелїзничого персоналу.

Конкурси на учительські посади оголошує сторожинецка повітова рада шкільна, а іменно: а) місце старшої учительки, евентуально старшого учителя а також місце учителя місце од-

ної молодшої учительки, а колиб авансувала, то і двох молодших учительок при шестиклясовій (теперішній чотироклясовій) дівочій школї в Сторожинци з нїмецкою, рускою і волоскою викладовою мовою при платнї другої кляси: б) місце молодшого учителя при шестиклясовій школї хлопячій в Сторожинци з нїмецкою, рускою і волоскою викладовою мовою при річній платнї 360 зр. взглядно 300 зр. Стараючі мають надіслати достаточно підперті поданя до 10 мая в службовій дорозї до повітової ради шкільної. В радовецкім повітї розписаний конкурс на посаду молодшого учителя при двоклясовій школї в Милешівцях з рускою і волоскою викладовою мовою. Речинець для подань найдальше до кінця цьвітня.

Головні збори тов. „Руский Дім Народний“ в Чернівцях відбудуть ся в недїлю, дня 2. лат. мая с. р. о 3. годині пополудни в читальнї „Народного Дому.“ Наколи-б приписане § 22. статутів число членів не явило ся, то збори розпічнуть ся о 4. годині того самого дня без взгляду на число присутних з таким дневним порядком: 1. Справджене протоколу послїдних головних зборів. — 2. Справоздане з дїяльности видїлу. — 3. Справоздане касове і ради надзорчої. — 4. Справа бурси. — 5. Справа будови. — 6. Вибір видїлу і ради надзорчої. — 7. Вільні внесеня. — З! взгляду на преважні справи запрошує видїл на сї збори не тільки членів а і всїх щирих патріотів, що не пожалують невиличкої вкладки, а схотять приступити до нашого товариства й скріпити тим підставу нашої народної орґанїзациї на Буковинї. — Ис. Винницкий, голова; Гр. Ганкевич, секретар.

Vivat sequens! Наша адмінїстрация одержала таке письмо: „Прочитавши в 78. ч. „Буковини“ оповіщене й новинку про державну льотерию, з котрої припаде 6000 зр. на наш „Народний Дім,“ посилаю 2 зр. за один льос і дарую его заразом „Народному Домови“ із щирим желанем, щоби сталось в „щасливу годину.“ — З поважанем О. П. — Подаючи сей наслїдуваня гідний приклад до прилюдної відомости, надїемо ся, що він не остане одинокий, та що на сю цїль, котра може мати несподївано щасливий успіх, посиплють ся підчас великодних сходин у всїх руских домах громадні складки й не стане тої сотки льосів, що є в наших руках.

Поступ в еманципациї жінок зробили львівскі учительки, що при виборі члена до повітової ради шкільної львівского округа солїдарно віддали свої голоси на панну Вінкентию Льоншампсі тим способом переперли жіночого заступника до ради шкільної. Тепер потвердила краєва рада шкільна той вибір, перший на цїлу Австрию.

Самоубійство. В суботу о годинї пів до семої рано на тутешнім цвинтари хотїв відобрати собі житє вистрілом в голову частковий обиватель з Кімполюнґа Василь Кочиньский. Тяжко раненого відставили до шпиталю. Причиною самоубійчого заміру мала бути нервова недуга.

Концесию на витинанє нагнїтків хоче установити краєва санїтарна комісия в Низшій Австриї. З огляду на небезпечність тої „операциї“ і часті випадки калїцтва і смерти було би таке розпорядженє дуже хосенне.

Наукову подорож в заграницї розпочав проф. Кольбенгаєр з Чернівцїв з порученя краєвого видїлу, щоби студіовати урядженя закладів для невилїчимо хорих. Такий заклад мають побудувати в Чернівцях з нагоди цїсарского ювилею в 1898 роцї.

Проєкт нового каналу, що має злучити море Балтийске з Чорним, подрібно ось так представляє ся: Канал має йти від Риґи до Херсону, а будова его розпічне ся вже з весною. Єго ширина при поверхнї буде виносити 64 метрів, а на днї 35 метрів, глубина займе 8 і пів метра, що позволить на перепливанє найбільших пароходів торговельних і воєнних з одного моря до другого. Загальна довгість каналу займе 1800 кільометрів і потягне ся руслами Двини, Березини а відтак Днїпра. Межи Двиною а Березиною буде збудований канал злучний. Велике озеро центральне поміж Припетию а Березиною має бути захованє, а при помочи Припети зістане злучене з Нїмном і Вислою. В головнїйших містах побережних будуть урядженї пристани, а то: в Херсонї, Никополю, Александровску, Екатеринославі, Кременчузї Каневі, Києві, Двиньску і Ризї. Зканалїзованє бічних річок злучить головну дорогу з цїлим рядом міст, як: Черних1в, Полтава, Житомир і т. и. Сила спадаючої води улекшить урядженє електричного осьвітленя побережа. До переїзду каналом з Риґи до Херсону треба буде що найбільше шести днїв.

Мілїонерка, налогова піячка міс Марґарита Медери в Онґарі (в Анґлїї) вже до двайцятого року мусїла 35 разів відповідати перед полїциєю за піяньство і нарушенє публичного супокою. В 21. роцї житя запровадив єї наліг до шпиталю, де пролежала кілька місяцїв. В 24. роцї познакомила ся з католицким патром і він хотїв єї навернути та виїхав з нею до Америки. Але там она ще дужше розпила ся і в Новім Йорцї мусїла для того платити богато кар грошевих. Коли повернула до Анґлїї, взяла ся пити кольоньску воду і заживати морфіюм. Недавно піячка вернула була з суду, де єї вже 205 раз засудили на вязницю на 4 тижднї, і почала доти заливати ся спірітусовими напитками, доки не наступив у неї паралїж серця. Богата піячка мала всего 27 лїт, а свій маєток записала католицкому патрови.

Лапка на злодїя. Старший кельнер платничий в однім готелю зробив немиле спостереженє, що єму щось з грішми рахунки не сходять ся, та що при обрахунках значний недобір виходить, хоч гроші переховував в старанно замкненій шафі. Він став отже думати над тим, як би злодїя виловити і впав на гадку позначити гроші тайними знаками. Значенє гроший коштовало его богато труду, але не принесло хісна, бо злодїй не зважав на знаки, і значені гроші зникали без слїду. Тодї пошкодований удав ся по раду до ученого чоловіка, а той дав єму таку розумну науку, щоби гроші посипав мілким порошком анїлїновим, а відтак щоби пильно глядїв кождому дословно на пальцї. Платничий послухав доброї ради і виконав єї як найсовістнїйше. В найблизший день, коли мав свобідний вихід, перечислив точно що до геллера свою готівку, посипав указаним чудовим порошком, замкнув старанно шафу і пішов собі на прохід, радуючи ся вже наперед в души з дотепного способу, котрий єму віддасть в руки зухвалого злодюгу. Як вернув по якімсь часї до дому, застав молодшого кельнера, дрімаючого в кутї. Він зіставив сплячого в супокою а сам чим скорше до шафи побачити, що дїє ся з грішми. І тим разом запримітив, що хтось там без него господарив. Зачинив отже шафу і пішов оглядати пальцї, починаючи від сплячого кельнера. Аж диво, права рука у того цїла фіялкова! Зараз отже донїс се до суду і в тих днях відбула ся дотична розправа. Молодший кельнер оправдував ся, що єму хтось мусїв зі збитків руку пофарбувати, яле для судиї був се достаточний доказ о провинї обжалованого, і засудив его на дводневий арешт.

Затопило ся на Днїстрі коло села Води Рашкові в Бесарабії коло 50 осіб, коли переправляли ся пороном через ріку на торг. Майже всї, що були на поронї згинули у филях ріки і тілько кілька осіб змогло уратувати ся від смерти.

Теля о трех ногах. На берненьский ярмарок приведено з околицї теля дивного вигляду. Оно прийшло на сьвіт без правої передної ноги, жиє вже над два тижднї, есть правильно розвинене, добре відживлене і скаче на трех ногах далеко живійше і веселїйше, нїж неодно з его чотироножних товаришів. Се теля купив господар з Турас і гадає сей незвичайний примірник зьвіринний годувати.

Страшного убійства доконав якийсь виродок людскости на 13 лїтній дївчинї Емі Шмідівній, доньцї блютенберґского шлюсаря коло Цітав. Убійнк повідтинав трупови а може ще за житя дитинї ніс, уши, пальцї і иньші части тїла. Такого дїла міг допустити ся хиба божевільний, бо коли его зловили найшли у него в кишенї одно ухо убитої. Страшний канїбал називає ся Антін Бітнер; походить з ческого Йонсдорфу і видко хотїв стати людоїдом, бо жандарми найшли одну ногу дївчини порубану на кавалки, спечену а відтак обгрижену. В лїсї відшукали ще тлїюче огнище, межи двома камінями, на яких стояла бляшана судина, наповнена до половини водою. Коли Бітнера припровадили до трупа дївчини і запитали, чи се та сама, що він єї убив, він відповів зовсїм холоднокровно: так є, се може бути дуже легко та сама.“

Особливша месть. Селянинови в Вельтруб коло Колїн накидав хтось на поле, на котрім засїяно вісїм чверток ячменю, повно насїня всякої хопти, і тим вчинив властителеви значну шкоду. Увязнено вже задля того три підозріні особи.

Панїка повстала в пятницю вечером в костелї домінїканьскім у Львові. Згромаджена в великаньскім числї публика прислухувалась сьпівови „Лютнї,“ коли нагло рознесло ся псиканє, а в многих місцях почали кричати: „горить,“ „валить ся,“ „ратуйте“ і т. п. В одній хвили зробив ся великий крик і галас, і всьо, що хотїло жити, почало тиснути ся до дверий. Відозвали ся голоси: „замикати двері,“ „не пускати,“ і заколот піднїс ся до послїдних границь. На щастє виступив один Домінїканин на проповідницю і опамятав тубальним голосом переполоханих. Крім страху і легкого подушеня деяких осіб, не було поважнїйшого випадку. Панїку викликали мабуть якісь мисливі на кишенї.

Віденьскі цїсарскі театри коштують річно над два мілїони. Надворна опера потребує річно 1.300.000 зр. а надворний театр 800,000 зр. Цїсар дає субвенциї на оперу річно 300.000 зр. а на театр 200.000 зр. Решту не покривають доходи з театру, бо виходить ще около 120.000 зр. річного дефіциту. Надзираюча рада надворних театрів старає ся тепер довести до того, щоби рахунки сходили ся без дефіциту і півмілїонова субвенция вистарчала на утриманє обох театрів.

Американьскі Індияни, що подавали тілько предмету для фантастичних описів ріжних подорожий і небезпечних пригод, остануть незадовго хиба в тих повістях страшними противниками білоскірих людий і їх цивілїзациї. Бо на дїлї они цивілїзують ся самі і то дуже скоро. В Сполучених Державах є 73 Індиянів офіцирами полїциї, 850 полїцаями, 123 судиями, крім того богато з них занимають ся ремеслами. 1500 Індиянів бере державні пенсиї урядників, 432 червоноскірих є учителями, 4 лїкарями, а навіть недавно червоношкірна панї С. Сінґ зложила медичні іспити в Новім Йорку. Так само панна Вод, донька начальника племени Павн скінчила правничий видїл а три Індиянки з Отави, по відбутю відповідних студий, вступили до шпиталю для доглядання хорих.

Хлопець з головою птаха находить ся в однім „паноптікум“ у Варшаві. Він має тепер 16 лїт і є слабо розвинений, малого дуже росту, з малою головою, що дуже подобає на пташачу. Називає ся Янос а его будову тїла дослїджували поваги наукові всїх країв і висказали ся одноголосно, що Янос є дуже цїкавим оказом в розвою людского тїла. Причину того дивоглядного устрою голови не може нїхто дійти.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 19-го цьвітня 1897 року.

Атени. Коло Нецеро прийшло до поважної битви межи Турками а Греками. В битві брали удїл по обох сторонах реґулярні війска і уживали навіть пушок. Греки мали виперти Турків з трех стаций і четверту стацию Котронї висадили у воздух динамітом.

Царгород. Кореспонденцийне бюро доносить: Вчорашня рада мінїстрів постановила виповісти війну Грециї і повідомила про те грецкого посла.

Видає товариство **„Руска Рада"** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради" в Чернівцях під зарядом Івана Хромовского.

